

ZAKON

O ZAPALJIVIM I GORIVIM TEČNOSTIMA I ZAPALJIVIM GASOVIMA

I. UVODNE ODREDBE

Predmet i primena

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se bezbednosni uslovi u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija prilikom postavljanja, izgradnje, rekonstrukcije i sanacije (u daljem tekstu: izgradnja i sanacija) i prilikom korišćenja postrojenja i objekata za proizvodnju, preradu, skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, radi sprečavanja nastajanja i širenja požara i eksplozija i gašenja požara, kao i sprovođenje nadzora nad ovim merama.

Izuzeci od primene

Član 2.

Transport zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova nije predmet uređivanja ovog zakona i obavlja se u skladu sa propisima kojima je uređena oblast transporta opasnog tereta.

Stavljanje u promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova nije predmet uređivanja ovog zakona i obavlja se u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije.

Značenje pojmova

Član 3.

Pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) tečnost je supstanca ili smeša koja na 50°S ima napon pare jednak ili manji od 300 kPa (3 bara), koja nije u potpunosti gasovita na 20°S pri normalnom pritisku od 101,3 kPa i ima tačku topljenja ili početnu tačku topljenja na 20°S ili manje pri normalnom pritisku od 101,3 kPa;

2) gas je supstanca koja na 50°S ima napon pare veći od 300 kPa (apsolutni) ili je u potpunosti gasovita na 20°S pri normalnom pritisku od 101,3 kPa;

3) zapaljive tečnosti su tečnosti čije su tačke paljenja jednake ili niže od 60°C i koje se klasifikuju se u jednu od tri kategorije opasnosti: kategorija 1 čija je tačka paljenja < 23°C i početna tačka ključanja ≤ 35°C, kategorija 2 čija je tačka paljenja < 23°C i početna tačka ključanja > 35°C i kategorija 3 čija je tačka paljenja ≥ 23°C i ≤ 60°C; Gasna ulja, dizel i laka ulja za loženje koja imaju tačku paljenja između ≥ 55°C i ≤ 75°C mogu se klasifikovati u kategoriju 3;

4) goriva tečnost je tečnost čija je tačka paljenja veća od 60°C, a manja ili jednaka 100°C; a ne može se klasifikovati u kategoriju 3 zapaljive tečnosti;

5) zapaljivi gas je gas ili smeša gasova koja ima interval zapaljivosti u kontaktu sa vazduhom pri temperaturi od 20°C i normalnom pritisku od 101,3 kPa;

6) bezbednosno rastojanje je razdaljina u objektu ili oko njega ili dela objekta preko koje se u slučaju požara ili eksplozije u zavisnosti od vrste, količine i načina upotrebe zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, tipa objekta i izvedenim merama zaštite, ne očekuje ugrožavanje susednih delova objekta, drugih susednih objekata, okoline i zemljišta drugih vlasnika;

7) držanje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova je čuvanje ili odlaganje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova u objektima, građevinskim delovima ili izvan njih u posudama čija ukupna zapremina ne prelazi 2 m³ gorivih tečnosti, odnosno 0,2 m³ zapaljivih tečnosti ili do 30 kg zapaljivih gasova na način predviđen ovim zakonom, propisima donetim na osnovu zakona, srpskim standardima, odnosno srodnim dokumentima i uputstvima proizvođača;

8) zona opasnosti je ugrožen prostor u kojem se trajno ili povremeno očekuje prisustvo zapaljive smeše para ili gasova koje sa vazduhom grade eksplozivne atmosfere, a koje su klasifikovane u skladu sa propisima i srpskim standardima, odnosno srodnim dokumentima;

9) objekti su građevinski objekti na određenoj lokaciji koji se sastoje od građevinskog dela i ugrađene opreme što zajedno čini tehničko-tehnološku celinu, kao što su naftovodi, gasovodi, produktovodi, rezervoari, skladišta, pretakališta i drugi objekti ili njegovi sastavni delovi, a namenjeni su za skladištenje ili promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova;

10) promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova je njihovo pretakanje, utovar ili istovar u prevozna sredstva ili iz njih, rukovanje prilikom dopreme, otpreme i smeštaja u skladištu i druge prostore, doprema i otprema pomoću naftovoda, gasovoda ili produktovoda, upotreba i druge radnje sa zapaljivim i gorivim tečnostima i gasovima;

11) posude su prenosivi sudovi sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, konstrukcije u vidu boca, buradi, kanistera, rezervoara ili neke druge konstrukcije, izgrađeni od materijala i na način koji sprečava ispuštanje sadržaja iz njih;

12) postrojenje za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove je tehnološki sistem koji se sastoji od skladišnih rezervoara, tehnoloških rezervoara, tehnoloških procesnih posuda, posuda, kao i instalacija i uređaja za proizvodnju, preradu, pretakanje ili upotrebu zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, sistema za upravljanje i nadzor bezbednog odvijanja tehnološkog procesa, stabilnih sistema za dojavu i gašenje požara i drugih instalacija i uređaja koji zajedno čine tehnološku celinu za proizvodnju, preradu, doradu zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova;

13) potrošač gasa je lice koje koristi gas za sopstvenu potrošnju;

14) rezervoar je građevina spojena sa tlom, koja predstavlja fizičku, funkcionalnu ili tehničko – tehnološku celinu sa svim potrebnim instalacijama, postrojenjima i opremom u kome se bezbedno skladišti zapaljiva i goriva tečnost i zapaljivi gas, izrađen prema propisima donetim na osnovu zakona, standardima, odnosno srodnim dokumentima i uputstvima proizvođača;

15) rukovanje je svaka aktivnost lica koja uključuje bilo koji vid manipulacije sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima kao npr. pretakanje, pakovanje, proizvodnja, korišćenje i sl.;

16) sanacija je izvođenje građevinskih i drugih radova na postojećem objektu i postrojenju kojima se vrši popravka ili zamena uređaja, instalacija i opreme, odnosno zamena konstruktivnih elemenata objekta;

17) skladište zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova je objekat ili deo objekta ili prostor u kojem se obavlja skladištenje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, u skladu sa propisima donetim na osnovu zakona, standardima, odnosno srodnim dokumentima;

18) skladištenje je trajno ili povremeno bezbedno smeštanje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova u posude ili rezervoare čiji je ukupni kapacitet veći

od 2 m³ gorivih tečnosti, odnosno 0,2 m³ zapaljivih tečnosti ili više od 30 kg zapaljivih gasova, ako posebnim propisima nije određeno drugačije;

19) sistem za upravljanje i kontrolu sigurnog odvijanja tehnološkog procesa, sastoji se od uređaja koji upozoravaju da je došlo do odstupanja od dozvoljenih vrednosti tehnoloških parametara, kada je potrebno automatski ili ručno izvršiti korekciju ili zaustaviti tehnološki proces radi sprečavanja nastanka požara ili eksplozija.

Drugi izrazi upotrebljeni u ovom zakonu, koji nisu definisani u stavu 1. ovog člana imaju značenje shodno propisima kojima je uređena oblast zaštite od požara i eksplozija.

Odgovornost za sprovođenje mera zaštite od požara i eksplozija

Član 4.

Državni organi, organi autonomne pokrajine, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društva, druga pravna lica (u daljem tekstu: pravna lica) i fizička lica koja rukuju ili koriste zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove, obavljaju poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova dužni su da postupaju u skladu sa obavezama utvrđenim ovim zakonom i propisima kojima je uređena zaštita od požara i eksplozija i da preduzmu sve neophodne mere da bi izbegli ili umanjili štetni uticaj zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova na bezbednost ljudi, životne sredine i imovine.

Pravna i fizička lica koja obavljaju poslove navedene u stavu 1. ovog člana, odgovorna su za sprovođenje mera iz istog stava.

Konstrukcija posuda, rezervoara, cevovoda, tehnoloških procesnih posuda koje sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove

Član 5.

Zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi mogu se držati samo u onim posudama čija je konstrukcija i oprema u skladu sa tehničkim zahtevima sadržanim u propisima o transportu opasnog tereta železnicom, drumskim saobraćajem, unutrašnjim plovnim putevima, pomorskim ili vazdušnim saobraćajem, kao i propisima koji uređuju oblast upravljanja hemikalijama.

U unutrašnjem prometu koji se odvija u okviru postrojenja sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, mogu se koristiti i posude koje nisu u skladu sa zahtevima iz stava 1. ovog člana, ali čija specifična konstrukcija, materijal i oprema obezbeđuje sigurnu manipulaciju sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima. Specifična konstrukcija posuda dokazuje se tehničkom dokumentacijom.

Posude, rezervoari, tehnološke procesne posude, cevovodi za transport i drugi uređaji i instalacije u kojima se nalaze zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi moraju biti izgrađeni i opremljeni u skladu sa propisima i srpskim standardima.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, dokazivanje ispunjenosti zahteva za konstrukciju posuda, rezervoara, cevovoda i tehnoloških procesnih posuda koje sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove, osim opreme pod pritiskom, može se vršiti i prema inostranim propisima i standardima ukoliko su ispunjeni bezbednosni zahtevi ili ukoliko bezbednosni zahtevi nisu predviđeni propisima i srpskim standardima i ako to odobri ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II. USLOVI ZA BEZBEDNU IZGRADNJU OBJEKATA I POSTROJENJA ZA SKLADIŠTENJE, DRŽANJE I PROMET ZAPALJIVIH I GORIVIH TEČNOSTI I ZAPALJIVIH GASOVA

Bezbedno postavljanje

Član 6.

Postrojenja i objekti za skladištenje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova (naftovodi, gasovodi, produktovodi, rezervoari, skladišta, pretakališta i drugi objekti ili njegovi sastavni delovi a namenjeni su za skladištenje i pretakanje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, objekti u kojima se vrši skladištenje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova radi obavljanja trgovine ili sopstvene upotrebe, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila i drugi slični objekti) moraju se graditi, postavljati i opremiti na način kojim se ne stvara opasnost od požara ili eksplozije u skladu sa propisima.

Za skladišne rezervoare i pretakališta u sastavu postrojenja, kao i za sve objekte iz stava 1. ovog člana moraju se pribaviti uslovi za izgradnju i bezbedno postavljanje objekata odnosno lokacija za izgradnju i bezbedno postavljanje objekata, koje izdaje Ministarstvo.

Uslove za izgradnju i bezbedno postavljanje objekata iz stava 2. ovog člana izdaje, odnosno lokaciju za izgradnju i bezbedno postavljanje objekata iz stava 2. ovog člana odobrava:

1) Ministarstvo, ako se radi o objektima čiji je kapacitet zapaljivih i gorivih tečnosti ukupne zapremine preko 500m³, a zapaljivih gasova preko 200m³, kao i za naftovode i produktovode, gasovode nazivnog radnog natpritiska preko 16 bar, gasovode nazivnog radnog natpritiska do 16 bar ukoliko prelaze teritoriju dve ili više opština u različitoj područnoj nadležnosti organizacionih jedinica Ministarstva;

2) nadležna područna organizaciona jedinica Ministarstva ako se radi o objektima čiji je kapacitet zapaljivih i gorivih tečnosti ukupne zapremine do 500 m³, odnosno zapaljivih gasova do 200m³, gasovode koji nisu navedeni u tački 1) ovog stava;

Overeni situacioni plan je sastavni deo uslova iz stava 2. ovog člana koji se izdaju u postupku objedinjene procedure na osnovu idejnog rešenja utvrđenog posebnim propisom u skladu sa odredbama zakona koji uređuje izgradnju.

Za objekte iz stava 2. ovog člana koji su izgrađeni bez građevinske dozvole odobrenje za lokaciju rešenjem izdaje Ministarstvo u skladu sa članom 7. ovog zakona.

Za držanje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova u skladu sa ovim zakonom, kao i za unutrašnje gasne instalacije utvrđene posebnim propisom ne pribavljaju se uslovi odnosno ne odobrava se lokacija iz stava 2. ovog člana.

Zahtev za odobrenje lokacije

Član 7.

U postupku pribavljanja odobrenja lokacije iz člana 6. st. 2. i 5. ovog zakona podnosilac zahteva za izdavanje odobrenja za lokaciju objekta mora uz zahtev priložiti nadležnom organu za zaštitu od požara:

1) situacioni plan terena na kome je planirana izgradnja objekta za koji se traži odobrenje lokacije i koji mora biti u odgovarajućoj razmeri radi sagledavanja bezbednosnih rastojanja (najviše u razmeri 1:500), sa označenim i ucrtanim planiranim i postojećim objektima i postrojenjima i njihovom namenom, objektima planiranim za uklanjanje, brojevima katastarskih parcela, saobraćajnicama i

energetskim instalacijama i sl., kao i ucrtanim bezbednosnim rastojanjima u tri primerka;

- 2) izvod iz lista nepokretnosti sa kopijom plana katastarskih parcela;
- 3) tehnički opis terena prikazanog na situacionom planu sa uticajem rizika od požara i eksplozija objekta koji je predmet odobrenja lokacije na objekte i prostor susednih parcela sa merama zaštite;
- 4) tehnički opis planiranih i postojećih objekata i postrojenja i opis tehnološkog procesa;
- 5) popis vrste i količine zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova koji će biti skladišteni;
- 6) zabeležbu o zabrani gradnje u skladu sa zakonom koji uređuje upis prava na nepokretnostima sa pozivom na dokument iz člana 6. ovog zakona od strane nosioca prava na nepokretnosti na teret svagdašnjeg vlasnika na susednim parcelama na kojima je povećan rizik od požara u smislu tačke 3) ovog stava, a da pre toga nije moguće primeniti druge tehničke mere za ograničenje ovog rizika.

U slučaju uklanjanja objekta koji je bio predmet odobrenja lokacije stiču se uslovi za brisanje zabeležbe, po zahtevu podnetom od strane nosioca prava na nepokretnosti i dostavljanju zapisnika o uklanjanju objekta sačinjenog od strane građevinskog inspektora.

Bezbednosno rastojanje se određuje na osnovu propisa i srpskih standarda.

Saglasnost na tehničku dokumentaciju i sprovedenost mera zaštite od požara i eksplozija

Član 8.

Za projektovanje i izgradnju postrojenja i objekata za proizvodnju, skladištenje, cevovodni transport i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova pravnim licima, odnosno preduzetnicima, Ministarstvo daje saglasnost na tehničku dokumentaciju u pogledu mera zaštite od požara i eksplozija i utvrđuje podobnost za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara i eksplozija.

Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zaštite od požara.

Osnovni zahtevi zaštite od požara i eksplozija i način postizanja zahteva

Član 9.

Prilikom projektovanja i izgradnje objekata i postrojenja za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove mora se uzeti u obzir zaštita od požara, koja je uređena posebnim propisom, tako da se u slučaju nastanka požara i eksplozija:

- 1) očuva nosivost konstrukcije tokom vremena utvrđena posebnim propisom;
- 2) omogući gašenje požara i spreči širenje vatre i dima u objektima i postrojenjima;
- 3) spreči širenje vatre i produkata eksplozije na susedne objekte i postrojenja;
- 4) omogući da lica mogu bezbedno da napuste objekte i postrojenja, odnosno da se omogući njihovo spašavanje.

Smatra se da je osnovni zahtev zaštite od požara i eksplozija ispunjen ako su sprovedeni zahtevi zaštite od požara utvrđeni posebnim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštite od požara i eksplozija.

Ukoliko ispunjenost zahteva zaštite od požara i eksplozija nije moguće dokazati na način propisan u stavu 2. ovog člana, Ministarstvo može prihvatiti dokazivanje ispunjenosti zahteva zaštite od požara i eksplozija i prema inostranim propisima i standardima, kao i prema priznatim metodama proračuna i modelima, ukoliko su oni tim propisima predviđeni.

Ispunjenost zahteva zaštite od požara i eksplozija prema priznatim metodama proračuna i modelima dokazuje se funkcionalnom probom sistema u realnim uslovima prilikom utvrđivanja podobnosti za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara, u skladu sa posebnim propisom.

Odstupanje od osnovnog zahteva zaštite od požara moguće je ako je taj zahtev bliže uređen posebnim propisom.

Uslovi koje moraju ispunjavati tehnološki procesi u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi

Član 10.

Tehnološki procesi u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi u količini i na način da formiraju zapaljivu ili eksplozivnu atmosferu moraju imati sistem za upravljanje i kontrolu sigurnog odvijanja tehnološkog procesa, kada je to utvrđeno propisima, kojima je uređena oblast zaštite od požara i eksplozija ili zahtevano procenom rizika, izrađenom prema priznatim metodama iz oblasti požara i eksplozija.

U objektima u kojima se odvijaju tehnološki procesi iz stava 1. ovog člana mora se ugraditi sistem za otkrivanje i javljanje požara, a u postrojenjima na otvorenom prostoru to može biti i sistem za otkrivanje i javljanje požara bez automatskih javljača požara.

U objektima i postrojenjima u kojima se odvijaju tehnološki procesi iz stava 1. ovog člana mora se ugraditi sistem za gašenje požara, samo kada je to utvrđeno propisima ili zahtevano procenom rizika.

Požarni sektori

Član 11.

Tehnološki procesi u objektima u kojima se koriste, skladište, drže ili proizvode zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi u količini i na način da formiraju zapaljivu ili eksplozivnu atmosferu, moraju se vršiti samo u objektima ili prostorijama koje su od drugih objekata i prostorija odvojeni na takav način da se spreči prenos požara.

Eksplozivni odušak

Član 12.

Objekti i prostorije u kojima se koriste, skladište, drže ili proizvode zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi u količini i na način da formiraju eksplozivnu atmosferu, moraju se graditi tako da se obezbedi bezbedno rasterećenje objekta ili prostorije usled pojave eksplozije.

Instalacija bezbednosne rasvete

Član 13.

Prilikom izgradnje objekata i postrojenja sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima moraju se ugraditi instalacije bezbednosne rasvete, u skladu sa propisima i standardima koji uređuju ovu oblast.

Zaštita od statičkog elektriciteta

Član 14.

U tehnološkim procesima u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi u količini i na način da formiraju zapaljivu ili eksplozivnu atmosferu, moraju se primeniti mere zaštite od statičkog elektriciteta radi sprečavanja izbijanja požara i eksplozija.

Bliže propise o merama zaštite iz stava 1. ovog člana donosi ministar nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: ministar).

Zaštita od atmosferskog pražnjenja

Član 15.

Objekti i postrojenja sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima moraju se štiti od atmosferskog pražnjenja.

Postavljanje instalacije mora se sprovesti u skladu sa propisima i standardima koji uređuju ovu oblast.

Analiza zona opasnosti na mestima ugroženim od eksplozivnih smeša

Član 16.

Sastavni deo tehničke dokumentacije za izgradnju ili rekonstrukciju postrojenja i objekata za proizvodnju, skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, je i analiza zona opasnosti na mestima ugroženim od eksplozivnih smeša.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, analiza zona opasnosti ne mora biti sastavni deo tehničke dokumentacije, ukoliko su zone opasnosti utvrđene važećim pravilnicima.

U slučajevima kada nije vršena rekonstrukcija, a postoji već izgrađen objekat u kojem se odvijaju tehnološki procesi u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi, kada pravilnicima nisu utvrđene zone opasnosti, za potrebe utvrđivanja karakteristika opreme u pogledu požara i eksplozija mora se izraditi analiza o zonama opasnosti.

Analiza zona opasnosti izrađuje se u skladu sa propisima, standardima i priznatim metodama.

Na analizu zona opasnosti iz stava 3. ovog člana obavezno se pribavlja saglasnost Ministarstva.

Opremanje objekata i postrojenja aparatima za početno gašenje požara

Član 17.

Objekti i postrojenja sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima moraju biti opremljeni potrebnim aparatima za početno gašenje požara.

Obeležavanje opreme i uređaja za gašenje požara

Član 18.

Oprema i uređaji u objektima i instalacijama sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima koja služi za gašenje, sprečavanje širenja požara i eksplozija mora biti vidno obeležena u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast.

III. USLOVI ZA OBAVLJANJE POSLOVA SKLADIŠTENJA, DRŽANJA I PROMETA ZAPALJIVIH I GORIVIH TEČNOSTI I ZAPALJIVIH GASOVA I ODRŽAVANJE I KONTROLISANJE POSTROJENJA

Organizacija i kontrola sprovođenja mera zaštite od požara i eksplozija

Član 19.

Pravna lica koja obavljaju delatnost vezanu za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove dužna su da organizuju, sprovode i vrše kontrolu mera zaštite od požara i eksplozija utvrđenih ovim zakonom i propisima kojima je uređena zaštita od požara i eksplozija i da upoznaju zaposlene sa merama za sprečavanje nastanka i širenja požara i eksplozija, kao i sa postupcima za gašenje požara.

Fizička lica koja rukuju zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima dužna su da sprovode i vrše kontrolu mera zaštite od požara i eksplozija utvrđenih ovim zakonom i propisima kojima je uređena zaštita od požara i eksplozija.

Uslovi koje mora ispunjavati pravno i fizičko lice koje obavlja poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova

Član 20.

Pravna lica koja obavljaju poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova moraju upoznati zaposlene sa merama za sprečavanje nastanka i širenja požara i eksplozija kao i sa postupcima za gašenje požara.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana dužna su da organizuju, sprovode i vrše kontrolu mera zaštite od požara i eksplozija utvrđenih ovim zakonom i propisima kojima je uređena zaštita od požara i eksplozija.

Fizička lica koja neposredno obavljaju poslove iz stava 1. ovog člana, kao i lica koja obavljaju ove poslove u pravnom licu dužna su da sprovode i vrše kontrolu mera zaštite od požara i eksplozija utvrđenih ovim zakonom i propisima kojima je uređena zaštita od požara i eksplozija.

U objektima i prostorijama gde se obavlja skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova na vidnim mestima moraju biti postavljene oznake o opasnosti od požara i eksplozija, uputstva za bezbedan rad i postupanje u slučaju nastanka požara i eksplozije.

Uslovi i način osposobljavanja lica

Član 21.

Zaposleni u pravnom licu i fizička lica koja obavljaju poslove pretakanja, utovara ili istovara u prevozna sredstva ili iz njih, poslove dopreme i otpreme pomoću naftovoda, gasovoda ili produktovoda, poslove neposredno vezane za dopremu, otpremu i smeštaj u skladišta i druge prostore, uključujući bilo koji vid manipulacije sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima (kao npr. pretakanje, pakovanje, proizvodnja, korišćenje i sl.), kao i upotrebu i druge radnje sa zapaljivim i

gorivim tečnostima i gasovima moraju pohađati posebnu obuku i položiti stručni ispit iz oblasti zaštite od požara prema zakonu koji uređuje oblast zaštite od požara i posebnom propisu kojim je uređen način polaganja tog ispita.

Zabrana skladištenja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova

Član 22.

Skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova ne može se obavljati u objektima, delovima objekata ili prostorijama koji nisu namenjeni za skladištenje ili promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova.

U skladištima i postrojenjima za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove ne može se skladištiti i obavljati promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova u količinama većim od odobrenih.

U objektima i prostorijama koje se koriste za skladištenje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova zabranjeno je držati gorive materije i hemikalije koje po svojim svojstvima mogu biti uzrok nastanka požara.

Uslovi držanja

Član 23.

Zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi mogu se držati u objektima, delovima objekata ili prostorijama koji nisu namenjeni za skladištenje ili promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova samo pod propisanim uslovima.

Za zapaljive i gorive tečnosti iz stava 1. ovog člana mora postojati isprava koja sadrži podatak o tački paljenja.

Upotrebljena ambalaža

Član 24.

Upotrebljena ambalaža u kojoj su držane zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi čuva se u posebnoj prostoriji, pod uslovima predviđenim za držanje i smeštaj zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova.

Upotrebljena ambalaža može se koristiti i za držanje tečnosti koja ne spadaju u kategoriju zapaljivih i gorivih tečnosti, pod uslovom da su očišćene i uklonjene oznake o opasnostima.

Zone opasnosti

Član 25.

U zonama opasnosti zabranjeno je:

- 1) držanje i upotreba alata, uređaja, opreme i instalacije koje nisu predviđene za rad u zonama opasnosti, a mogu biti uzročnik nastanka požara, ili eksplozije;
- 2) pušenje i korišćenje otvorene vatre u bilo kom obliku;
- 3) odlaganje zapaljivih i drugih materija koje nisu namenjene tehnološkom procesu;
- 4) pristup vozilima koja pri radu svog pogonskog uređaja mogu proizvesti varničenje;
- 5) nošenje odeće i obuće koja može dovesti do nagomilavanja statičkog elektriciteta i upotreba uređaja i opreme koji nisu propisno zaštićeni od statičkog elektriciteta.

Održavanje i kontrola ispravnosti objekata i postrojenja

Član 26.

Održavanje i kontrola ispravnosti objekata i postrojenja za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove obavlja se na način i u vremenskim razmacima određenim propisom, odnosno uputstvom proizvođača, o čemu mora postojati dokumentacija.

Održavanje i kontrola ispravnosti objekata i postrojenja iz stava 1. ovog člana obavljaju stručno osposobljena lica, prema posebnim propisima i standardima kojima je uređena oblast održavanja i bezbednosti ovih objekata, postrojenja i njihovih delova.

Radovi sanacije mogu se izvoditi isključivo u skladu sa tehničkom dokumentacijom na koju je pribavljena saglasnost prilikom izgradnje objekta.

Nakon izvršenih radova sanacije vlasnik ili korisnik je u obavezi da pre upotrebe objekta izvesti Ministarstvo o završetku radova sanacije, nakon čega se mora izvršiti inspekcijski pregled sa aspekta zaštite od požara.

Održavanje i kontrola aparata, uređaja, opreme, instalacija i sistema

Član 27.

Aparati, uređaji, oprema, instalacije i sistemi u objektima i postrojenjima za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove moraju se održavati i kontrolisati u skladu sa tehničkim propisima, standardima i uputstvima proizvođača.

O proveru ispravnosti aparata, uređaja, opreme, instalacije i sistema u objektima i postrojenjima za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove vodi se posebna dokumentacija o održavanju i kontroli u skladu sa tehničkim propisima, standardima i uputstvima proizvođača.

Proveru ispravnosti može vršiti pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje ima ovlašćenje Ministarstva, u skladu sa važećim propisima kojima se uređuje zaštita od požara.

Održavanje i kontrolisanje rezervoara, posuda i tehnoloških procesnih posuda sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima

Član 28.

Rezervoari, posude i tehnološke procesne posude koji sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove moraju se održavati i kontrolisati pre upotrebe i tokom upotrebe na način i u rokovima određenim tehničkim propisima.

IV. NADZOR

Sprovođenje inspekcijskog nadzora

Član 29.

Nadzor nad primenom ovog zakona vrši Ministarstvo.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, nadzor nad primenom ovog zakona u objektima posebne namene koje koristi Ministarstvo odbrane i Vojska Srbije vrši ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši Ministarstvo preko inspektora u okviru delokruga utvrđenog zakonom.

Prava i dužnosti nadležnog organa

Član 30.

U vršenju inspekcijskog nadzora Ministarstvo, naročito, ima pravo i dužnost da utvrđuje:

1) da li su prilikom izgradnje i rekonstrukcije objekata i postrojenja za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, ispunjeni propisani uslovi;

2) da li su preduzete mere zaštite od požara i eksplozija prilikom upotrebe objekata i postrojenja i prilikom skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova;

3) da li su rezervoari, tehnološke procesne posude, cevovodi za transport i drugi uređaji i instalacije u kojima se nalazi zapaljiva i goriva tečnost i zapaljivi gasovi izgrađeni i opremljeni u skladu sa odredbama ovog zakona i tehničkim propisima i standardima;

4) da li se u zonama opasnosti poštuju mere propisane ovim zakonom;

5) da li poslove skladištenja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova obavljaju fizička lica koja su za to stručno osposobljena i upoznata sa merama za sprečavanje nastanka i širenja požara i eksplozija, kao i sa postupcima za gašenje požara;

6) da li se sprovode i druge mere propisane zakonom, propisanim tehničkim zahtevima, srpskim standardima i srodnim dokumentima.

Mere inspekcijskog nadzora

Član 31.

U vršenju inspekcijskog nadzora Ministarstvo je, naročito, ovlašćeno da preduzima sledeće mere:

1) zabrani izgradnju i rekonstrukciju objekata za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova ako nisu ispunjeni uslovi u pogledu bezbednih rastojanja;

2) zabrani upotrebu i korišćenje objekta za koji nije pribavljena saglasnost na tehničku dokumentaciju i nije utvrđeno da je objekat podoban za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara, kada se naloženim merama ne može otkloniti opasnost od požara i eksplozija;

3) zabrani skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, ako za to nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi i preči neposredna opasnost od izbijanja požara;

4) zabrani držanje, skladištenje zapaljivih i gorivih tečnosti i gasova u rezervoarima, posudama i tehnološkim procesnim posudama i transport kroz cevovode čija konstrukcija i oprema nije u skladu sa ovim zakonom;

5) zabrani upotrebu aparata, uređaja, opreme, instalacije i sistema u objektu ili delu objekta, ako pre puštanja u rad nisu ispitani ili ne ispunjavaju propisane tehničke zahteve, standarde i srodne dokumente;

6) zabrani dalji rad na poslovima skladištenja i prometa zapaljivih tečnosti ili gasova i poslovima održavanja i kontrole ispravnosti postrojenja za zapaljive tečnosti i gasove licima koja za to nisu stručno osposobljena i nisu upoznata sa merama za sprečavanje nastanka i širenja požara i eksplozija, kao i sa postupcima za gašenje požara;

7) naloži mere ukoliko pretil neposredna opasnost od izbivanja i širenja požara i eksplozije prilikom proizvodnje, skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova;

8) naloži otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja, osim u slučaju iz stava 1. tačka 8) ovog člana.

Postupanje nadležnog organa

Član 32.

Kada Ministarstvo pri vršenju nadzora utvrdi da nisu ispoštovane odredbe zakona podneće nadležnom sudu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka i naložiće mere za njihovo otklanjanje, a ako utvrdi da nisu izvršene naložene mere takođe će podneti nadležnom sudu zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Obaveze prema drugim inspekcijskim organima

Član 33.

Ako nadležni organ pri vršenju nadzora utvrdi da se ne sprovede odredbe zakona i propisa, koje su u nadležnosti drugih organa dužan je da o tome odmah obavesti drugi nadležni organ.

V. TEHNIČKI PROPISI

Donošenje tehničkih propisa

Član 34.

Ministar donosi tehničke propise kojima se bliže uređuje bezbednost i zaštita od požara i eksplozija na instalacijama, objektima i postrojenjima, uzimajući u obzir vrstu instalacija, specifičnost samog objekta i postrojenja, delatnost koja se u objektu obavlja i opasnost od požara i eksplozija za ljude i imovinu, kao i druge tehničke propise potrebne za sprovođenje ovog zakona.

Član 35.

Tehnički propis iz člana 34. ovog zakona može se pozvati na srpski standard na dva načina:

1) tehničkim propisom može se odrediti da je jedini način postizanja usaglašenosti sa zahtevima tog propisa ispunjavanje zahteva srpskog standarda na koji se tehnički propis poziva;

2) tehničkim propisom može se odrediti da je jedan od mogućih načina postizanja usaglašenosti za zahtevima tog propisa ispunjavanje zahteva srpskog standarda na koji se tehnički propis poziva.

Spisak standarda iz stava 1. ovog člana donosi ministar na obrascu čija je sadržina određena propisima o standardizaciji i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

VI. KAZNENE ODREDBE

Član 36.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 2.000.000 dinara, kazniće se za prekršaj pravno lice u slučaju da:

1) zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove drži suprotno uslovima koji su određeni članom 5. ovog zakona;

2) objekte za skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova izgradi, postavi i opremi suprotno odredbi člana 6. stav 1. ovog zakona;

3) objekte za skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova postavi bez odobrenja lokacije Ministarstva iz člana 6. stav 2. ovog zakona;

4) ne pribavi saglasnost na tehničku dokumentaciju u pogledu mera zaštite od požara i eksplozija ili ne pribavi dokaz podobnosti objekta za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara i eksplozija iz člana 8. ovog zakona;

5) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju sistem za upravljanje i kontrolu sigurnog odvijanja tehnološkog procesa iz člana 10. stav 1. ovog zakona;

6) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju ugrađen sistem za otkrivanje i javljanje požara iz člana 10. stav 2. ovog zakona;

7) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju ugrađen sistem za gašenje požara iz člana 10. stav 3. ovog zakona;

8) tehnološke procese iz člana 11. ovog zakona vrši u objektima ili prostorijama koje nisu od drugih objekata i prostorija odvojeni na takav način da se spreči prenos požara;

9) u tehnološkim procesima iz člana 14. ovog zakona ne primeni mere zaštite od statičkog elektriciteta radi sprečavanja izbijanja požara i eksplozija;

10) za objekte i postrojenja iz člana 15. ovog zakona ne obezbedi zaštitu od atmosferskog pražnjenja;

11) objekte i postrojenja iz člana 17. ovog zakona ne opremi aparatima za početno gašenje požara ili ne obezbedi potreban broj aparata za početno gašenje požara;

12) ne ispuni obavezu da oprema i uređaji u objektima i instalacijama iz člana 18. ovog zakona budu vidno obeleženi;

13) obavlja delatnost vezanu za zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove, a da nije organizovalo ili sprovedo mere zaštite od požara i eksplozija, i nije izvršilo upoznavanje zaposlenih sa merama za sprečavanje i širenje požara i eksplozija, kao i postupcima za gašenje požara iz člana 19. stav 1. ovog zakona;

14) obavlja poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova, a nije upoznao zaposlene sa merama za sprečavanje nastanka i širenja požara i eksplozija, kao i sa postupcima za gašenje požara iz člana 20. stav 1. ovog zakona;

15) obavlja poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti ili zapaljivih gasova, a da nije organizovalo ili sprovedo mere zaštite od požara i eksplozija iz člana 20. stav 2. ovog zakona;

16) u objektima i prostorijama iz člana 20. nije postavilo oznake o opasnosti od požara i eksplozija, uputstva za bezbedan rad i postupanje u slučaju nastanka požara i eksplozije, suprotno odredbi člana 20. stav 4. ovog zakona;

17) zaposleni obavljaju poslove iz člana 21. ovog zakona, a nisu položili stručni ispit iz oblasti zaštite od požara;

18) postupa suprotno odredbama člana 22. ovog zakona;

19) za zapaljive i gorive tečnosti ne poseduje ispravu koja sadrži podatak o tački paljenja iz člana 23. stav 2. ovog zakona;

20) postupa suprotno odredbama člana 24. ovog zakona;

21) postupa suprotno odredbama člana 25. ovog zakona;

22) ne vrši održavanje i kontrolu ispravnosti objekata i postrojenja, u skladu sa odredbama člana 26. st. 1. i 2. ovog zakona;

23) ne izvesti nadležni organ o završetku radova sanacije, a pre otpočinjanja upotrebe objekta, suprotno odredbi član 26. stav 4. ovog zakona;

24) održavanje i kontrolu aparata, uređaja, opreme, instalacija i sistema u objektima i postrojenjima vrši suprotno članu 27. ovog zakona;

25) održavanje i kontrolu rezervoara i posuda koji sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove vrši suprotno članu 28. ovog zakona;

26) postupa suprotno naloženim merama iz člana 31. stav 1. tač. 1), 2), 3), 4), 5), 6) i 7) ovog zakona;

27) ne postupi po merama iz rešenja u određenom roku iz člana 31. stav 1. tačka 8) ovog zakona.

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 500.000 dinara.

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, organu državne uprave i organu jedinice lokalne samouprave novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaje iz stava 1. tačka 15) ovog člana kazniće se i lica koja neposredno obavljaju poslove iz člana 20. stav 1. ukoliko ne sprovedu mere zaštite od požara i eksplozija u vezi sa poslovima koje obavljaju novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 150.000 dinara.

Član 37.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice u slučaju da:

1) zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove drži suprotno uslovima koji su određeni članom 5. ovog zakona;

2) objekte za skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova izgradi, postavi i opremi suprotno propisima iz člana 6. stav 1. ovog zakona;

3) objekte za skladištenje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova postavi bez odobrenja lokacije Ministarstva iz člana 6. stav 2. ovog zakona;

4) ne pribavi saglasnost na tehničku dokumentaciju u pogledu mera zaštite od požara i eksplozija ili ne pribavi dokaz podobnosti objekta za upotrebu u pogledu sprovedenosti mera zaštite od požara i eksplozija iz člana 8. ovog zakona;

5) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju sistem za upravljanje i kontrolu sigurnog odvijanja tehnološkog procesa iz člana 10. stav 1. ovog zakona;

6) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju ugrađen sistem za otkrivanje i javljanje požara iz člana 10. stav 2. ovog zakona;

7) ne obezbedi da tehnološki procesi imaju ugrađen sistem za gašenje požara iz člana 10. stav 3. ovog zakona;

8) tehnološke procese vrši u objektima ili prostorijama koje nisu od drugih objekata i prostorija odvojeni na takav način da se spreči prenos požara iz člana 11. ovog zakona;

9) u tehnološkim procesima ne primeni mere zaštite od statičkog elektriciteta radi sprečavanja izbijanja požara i eksplozija iz člana 14. ovog zakona;

10) za objekte i postrojenja iz člana 15. ovog zakona ne obezbedi zaštitu od atmosferskog pražnjenja;

11) objekte i postrojenja iz člana 17. ovog zakona ne opremi aparatima za početno gašenje požara ili ne obezbedi potreban broj aparata za početno gašenje požara;

12) oprema i uređaji u objektima i instalacijama iz člana 18. ovog zakona nisu vidno obeleženi;

13) rukuje zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, a nije sprovedo mere zaštite od požara i eksplozija iz člana 19. stav 2. ovog zakona;

14) neposredno obavlja poslove skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, a nije sprovedo i izvršilo kontrolu mera zaštite od požara i eksplozija iz člana 20. stav 3. ovog zakona;

15) u objektima i prostorijama nije postavilo oznake o opasnosti od požara i eksplozija, uputstva za bezbedan rad i postupanje u slučaju nastanka požara i eksplozije iz člana 20. stav 4. ovog zakona;

16) obavlja poslove iz člana 2. ovog zakona, a nije položilo stručni ispit iz oblasti zaštite od požara;

17) postupa suprotno odredbama člana 22. ovog zakona;

18) za zapaljive i gorive tečnosti ne poseduje ispravu koja sadrži podatak o tački paljenja iz člana 23. stav 2. ovog zakona;

19) postupa suprotno odredbama člana 24. ovog zakona;

20) postupa suprotno odredbama člana 25. ovog zakona;

21) ne vrši održavanje i kontrolu ispravnosti objekata i postrojenja, u skladu sa članom 26. st. 1. i 2. ovog zakona;

22) ne izvesti nadležni organ o završetku radova sanacije, a pre otpočinjanja upotrebe objekta, u skladu sa članom 26. stav 4. ovog zakona;

23) održavanje i kontrolu aparata, uređaja, opreme, instalacija i sistema u objektima i postrojenjima vrši suprotno članu 27. ovog zakona;

24) održavanje i kontrolu rezervoara i posuda koji sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove vrši suprotno članu 28. ovog zakona;

25) postupa suprotno odredbama člana 31. stav 1. tač. 1), 2), 3), 4), 5), 6) i 7) ovog zakona;

26) ne postupi po merama iz rešenja u određenom roku iz člana 31. stav 1. tačka 8) ovog zakona.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

Propisi za izvršavanje ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do stupanja na snagu propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se odredbe važećih propisa, ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Do donošenja i stupanja na snagu propisa prema članu 34. ovog zakona i dalje će se primenjivati sledeći propisi:

1) Pravilnik o izgradnji stanica za snabdevanje gorivom motornih vozila i o uskladištavanju i pretakanju goriva („Službeni list SFRJ”, br. 27/71 i 29/71);

2) Pravilnik o izgradnji postrojenja za tečni naftni gas i o uskladištavanju i pretakanju tečnog naftnog gasa („Službeni list SFRJ”, br. 24/71 i 26/71);

3) Pravilnik o smeštaju i držanju ulja za loženje („Službeni list SFRJ”, broj 45/67);

4) Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištenju i pretakanju zapaljivih tečnosti („Službeni list SFRJ”, br. 20/71 i 23/71).

5) Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje, građenje, pogon i održavanje gasnih kotlarnica („Službeni list SFRJ”, br. 10/90 i 52/90).

Član 39.

Postupci koji su započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama zakona koji je važio u vreme pokretanja postupka.

Član 40.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima („Službeni glasnik SRS”, br. 44/77, 45/85 i 18/89 i „Službeni glasnik SRS”, br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05), u delu kojim se uređuje oblast zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova.

Član 41.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, sadržan je u odredbi člana 97. stav 1. tačka 9) Ustava Republike Srbije, kojim je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje između ostalog i proizvodnju i promet zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Polazeći od ustavnog opredeljenja da svako ima pravo na bezbedan život i rad, kao i na zaštitu života i materijalnih dobara, te da je država obavezna da stvori uslove neophodne za bezbednost ljudi, njihove imovine, kao i činjenice da su u procesu prometa, proizvodnje, skladištenja i upotrebe zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova uključeni i eventualni rizici i opasnosti od izbijanja požara, eksplozija i havarija, neophodno je sprovesti niz preventivnih, zaštitnih i bezbednosnih mera koje se propisuju Zakonom o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima.

Postojeća pravna regulativa ovu oblast pokriva Zakonom o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima, koji je donet 1977. godine, a poslednje izmene su izvršene 1994. godine. Imajući u vidu da zakonska regulativa, koja danas uređuje predmetnu oblast, ne prati savremena tehnička rešenja u oblasti bezbednosti i zaštite pri rukovanju zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima kao i načine za njihovo uskladištavanje i nije prilagođena savremenim propisima, nametnula se obaveza pre svega za odvajanjem zakonske regulative koja pokriva oblast eksplozivnih materija i regulative koja pokriva oblast zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, kao i za donošenje novih zakona koji regulišu ove oblasti. Ovo je potrebno sprovesti, jer se predmetni zakon iz 1977. godine mora podeliti na dva nova zakona. Novi zakon oslanja se na propise savremenih evropskih zemalja i nije predviđeno da se u postupku njegovog donošenja izvrši transponovanje evropskih direktiva, jer one ne postoje. U istom postupku se predviđa, usled razdvajanja zakona na dva dela, donošenje Zakona o eksplozivnim materijama u koji će se izvršiti transponovanje odgovarajućih evropskih direktiva (Direktiva 2007/23/EZ Evropskog parlamenta i Direktiva Saveta EU 93/15/EEZ od 15.04.1993). Iz napred navedenog razloga predviđeno je njihovo donošenje Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU 2013-2016 godine.

Imajući u vidu činjenicu da zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi predstavljaju nezaobilazne energente od kojih zavisi industrija, saobraćaj i druge privredne grane, kao i uslove pod kojima se bezbedno stavljaju u promet, proizvode, uskladištavaju i upotrebljavaju, neophodno je predvideti adekvatne uslove za postavljanje, izgradnju i rekonstrukciju objekata za proizvodnju, uskladištavanje i promet ovih materija i stvoriti potreban stepen bezbednosti. To je moguće sprovesti izradom novog zakona koji će sveobuhvatno pokrivati ovu oblast.

Osim navedenog, novim Zakonom o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, uređena je i oblast rukovanja zapaljivim tečnostima i gasovima, kontrola u procesu proizvodnje, skladištenja i njihove distribucije, kao i nadzor i kaznene odredbe protiv prekršilaca zakonskih odredbi.

Donošenjem Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, obezbediće se sve pravne pretpostavke da Republika Srbija potpuno i u skladu sa savremenim tehničkim dostignućima i propisima razvijenog sveta i Evropske unije, postigne apsolutnu zakonodavnu uređenost u ovoj oblasti.

III OBJAŠNJENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

Osnovne odredbe Predloga zakona

Osnovnim odredbama, članom 1. Predloga zakona, propisana je materija koju uređuje ovaj zakon. Naime, on propisuje bezbednosne uslove u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija prilikom postavljanja, izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije i korišćenja postrojenja i objekata za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, radi sprečavanja nastajanja i širenja požara i eksplozija, gašenje požara, kao i sprovođenje nadzora nad tim merama.

Članom 2. Predloga zakona, definišu se izuzeci od primene ovog zakona.

Članom 3. Predloga, precizno su određeni (definisani) izrazi i pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu.

Član 4. Predloga zakona utvrđuje odgovornost za sprovođenje mera predviđenih Predlogom ovog zakona.

Članom 5. Predloga zakona, propisana je konstrukcija posuda, rezervoara, cevovoda, tehnoloških procesnih sudova koji sadrže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljive gasove.

U drugoj glavi Predloga zakona uređeni su uslovi za bezbednu izgradnju objekata i postrojenja za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova.

U članovima 6. i 7. propisani su uslovi za postavljenje i izgradnju objekata i postrojenja, određena je nadležnost ministarstva i organizacione jedinice ministarstva za davanje odobrenja za mesto postavljenja odnosno lokaciju i propisan sadržaj zahteva za odobrenje lokacije.

Član 8. uređuje davanje saglasnosti na tehničku dokumentaciju i saglasnosti na sprovedene mere zaštite od požara predviđene tehničkom dokumentacijom.

U članu 9. utvrđeni su ciljevi zaštite od požara i eksplozija koji se moraju postići prilikom projektovanja i izgradnje, kao i načini za njihovo postizanje i dokazivanje.

Čl. 10-18. predviđaju konkretne uslove koje moraju ispunjavati tehnološki procesi u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi, odvojenost u požarne sektore, obavezu postojanja eksplozivnog oduška, instalacije bezbednosne rasvete, zaštite od statičkog elektriciteta i atmosferskog pražnjenja. Utvrđuje se i obaveza izrade Analiza zona opasnosti na mestima ugroženim od eksplozivnih smeša i eksplozija i propisuje obaveza pribavljanja saglasnosti ministarstva. Propisuje se obaveza opremanja objekta aparatima za početno gašenje požara i obeležavanje opreme i uređaja za gašenje požara.

Treća glava propisuje bezbednosne uslove za obavljanje poslova skladištenja držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova i održavanje i kontrolisanje postrojenja.

U članu 19. propisana je organizacija i vršenje kontrole sprovođenja mera zaštite od požara i eksplozija.

Uslovi i način osposobljavanja za fizička lica koja obaljavaju poslove skladištenja, držanja i prometa propisani su u čl. 20 i 21.

Čl. 22-25. propisuju uslove za bezbedno skladištenje, držanje i promet kroz zabranu skladištenja i prometa u objektima, delovima objekata ili prostora koji za to nisu namenjeni, zabranu držanja u tim objektima materija sklonih samozapaljenju i posebne uslove za čuvanje upotrebljene ambalaže. Radi bezbednosti ljudi i imovine, precizno su utvrđene radnje koje se smeju obavljati u zonama opasnosti.

Čl. 26-28. propisan je postupak održavanja i kontrole ispravnosti kako objekata i postrojenja za zapaljive i gorive tečnosti i gasove, tako i kontrolisanje uređaja i instalacija za zaštitu od požara i eksplozija u njima, rezervoara i posuda sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, ispitivanje mašinske, električne i tehnološke instalacije, opreme i uređaja koji se nalaze u zonama opasnosti.

Petom glavom je regulisan nadzor.

Članom 29. predviđeno je da inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona i propisima donetim na osnovu njega vrši ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove preko inspektora, osim u objektima posebne namene gde nadzor nad primenom ovog zakona vrši Ministarstvo odbrane.

Članom 30. određena su prava i dužnosti inspektora prilikom vršenja inspekcijskog nadzora.

U članu 31. propisano je ovlašćenje inspektora u vezi nalaganja mera zabrane i nalaganja drugih mera kojima se otklanjaju utvrđene nepravilnosti u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija prilikom postavljanja, izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije sanacije i korišćenja postrojenja i objekata za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova. Ovim članom razmatrana i mogućnost žalbe na rešenje kojim se izriču navedene mere.

Članom 32. utvrđena je i obaveza nadležnog organa, da u slučaju kada pravna i fizička lica, nisu sprovela propisane mere zaštite od požara i eksplozija, izda nalog o izvršenju tih mera i odredi rok za njihovo izvršenje, odnosno pokrene prekršajni postupak.

Članom 33. utvrđena je obaveza obaveštavanja drugih organa ukoliko u vršenju nadzora, nadležni organ utvrdi da su povređeni zakoni i propisi iz nadležnosti tih drugih organa.

Članom 34. propisana je mogućnost da ministar nadležan za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: ministar) donosi tehničke propise kojima se bliže uređuje bezbednost i zaštita od požara i eksplozija na instalacijama, objektima i postrojenjima, kao i mogućnost da ukoliko se ovi propisi odnose na materiju koja spada i u nadležnost drugog ministarstva, ove propise će nadležni ministri doneti sporazumno.

Članom 35. propisan je način pozivanja tehničkih propisa na srpske standarde.

U šestoj glavi Predloga zakona, u čl. 36. i 37. propisani su prekršaji za povrede odredaba ovog zakona i propisane su visine kazni za pravna lica, odgovorna lica u pravnim licima i preduzetnike, kao i za fizička lica.

Sedma glava sadrži poglavlje o prelaznim i završnim odredbama.

Čl. 38-40. propisani su rokovi za donošenje propisa za izvršavanje ovog zakona, prestanak važenja zakona koji se trenutno primenjuje, primena propisa donetih pre stupanja na snagu ovog zakona, primena ovog zakona na započete postupke, kao i datum stupanja na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije. Sredstva za sprovođenje ovog zakona obezbeđena su u okviru sredstava za redovne aktivnosti koja su opredeljena Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2015. godinu („Službeni glasnik RS“, broj 142/14“), na razdelu 15 Ministarstvo unutrašnjih poslova, Glava 15.0 , Funkcija 310, Program 1401 – Bezbedno društvo, Programska Aktivnost 1401-0002 Administracija i upravljanje, na pozicijama plata zaposlenih koji rade u Upravi za preventivnu zaštitu.

ANALIZA EFEKATA

Predloga zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima

1. Koji su problemi koje zakon treba da reši?

Zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi predstavljaju nezaobilazne energente od kojih zavisi industrija, saobraćaj i druge privredne grane, pa je neophodno propisati uslove pod kojima se ove materije bezbedno stavljaju u promet, proizvode, skladište i upotrebljavaju, kao i uslove za postavljanje, izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i sanaciju i korišćenje postrojenja i objekata za proizvodnju, preradu, skladištenje, držanje i promet ovih materija i stvoriti neophodan stepen bezbednosti. To je moguće sprovesti isključivo donošenjem novog zakona koji će sveobuhvatno regulisati ovu oblast.

Postojeća zakonska regulativa na neadekvatan i nepotpun način reguliše predmetnu oblast, s obzirom da je poslednja izmena i dopuna iste izvršena 2005. godine, a u međuvremenu su se u ovoj oblasti razvile tehničke i tehnološke grane sa pratećom zakonskom regulativom.

Zakon o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima („Službeni glasnik SRS” br. 44/77, 45/85 i 18/89 i „Službeni glasnik SRS” br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nije usaglašen sa pravnom regulativom tehničko tehnološkog razvoja.

Predloženim Predlogom zakona uvedene su izmene u odnosu na Zakon koji je trenutno na snazi, u delu koji se odnosi na:

- definisanje pojmova, gde su uvedeni novi, kao što su goriva tečnost i držanje zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova;
- bliže definisanje uslova za bezbednu izgradnju objekata i postrojenja za skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova;
- preciznije određivanje sadržaja zahteva za odobrenje lokacije, naročito kroz uvođenje zabeležbe o zabrani gradnje, kojom se definišu bezbednosna rastojanja bez obzira na nosioca prava na nepokretnosti;
- saglasnost na tehničku dokumentaciju i sprovedenost mera zaštite od požara i eksplozija, koje su u potpunosti usklađene sa novim Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS” br. 111/09 i 20/15);
- bliže su propisani uslovi koje moraju ispunjavati tehnološki procesi u kojima se upotrebljavaju zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi;
- preciznije su definisani uslovi za obavljanje poslova skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova i održavanje i kontrolisanje postrojenja;
- kaznene odredbe, gde se ovim zakonom uvode odredbe o prekršajnim postupcima za fizička, pravna lica i preduzetnike;
- inspekcijski nadzor koji je usklađen sa ostalim propisima koji regulišu ovu oblast.

U odnosu na važeće zakonsko rešenje ovim Predlogom zakona nije obuhvaćen transport zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, koji je regulisan drugim propisima, kao ni eksplozivne materije.

Predlogom zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, uređena je i oblast rukovanja zapaljivim tečnostima i gasovima, kontrola u procesu proizvodnje, skladištenja i njihove distribucije, kao i nadzor i kaznene odredbe protiv prekršilaca zakonskih odredbi.

2. Koji su željeni ciljevi donošenja zakona?

Ovim zakonom uređuju se bezbednosni uslovi u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija prilikom postavljanja, izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije i prilikom korišćenja postrojenja i objekata za proizvodnju, preradu, skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, radi sprečavanja nastajanja i širenja požara i eksplozija i gašenja požara, kao i sprovođenje nadzora nad ovim merama.

Ciljevi koji se donošenjem novog zakona postižu su:

- veći stepen bezbednosti lica i imovine;
- efikasniji rad državnih organa i međusobna saradnja;
- donošenje i primena novih podzakonskih akata i tehničkih propisa;
- usklađenost sa međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom;
- ubrzavanje postupka pribavljanja odobrenja lokacije objekata;
- kaznene odredbe i pokretanje prekršajnog postupka su usklađeni i usaglašeni sa odredbama Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS“ br. 111/09 i 20/15) i zakona koji propisuje prekršajni postupak;
- usaglašavanje odredbi sa Zakonom o hemikalijama („Službeni glasnik RS“, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12);
- usaglašavanje odredbi sa Pravilnikom o polaganju stručnog ispita i uslovima za dobijanje licence i ovlašćenja za izradu glavnog projekta zaštite od požara i posebnih sistema i mera zaštite od požara („Službeni glasnik RS“, broj 21/12).

Ostvarenjem ovih ciljeva stvoriće se pravni okvir u kome će se postići visok stepen bezbednosti lica i imovine sa aspekta zaštite od požara i eksplozija u procesima proizvodnje, prerade, skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova.

3. Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja akata?

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti:

1) nemenjanje postojećeg zakona – što nije usvojeno iz sledećih razloga: nemogućnost primene zakona, pravna nesigurnost, nemogućnost nalaganja mera kao ni sankcionisanje istih, prevaziđenost većine instituta važećeg zakona;

2) donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima, kojim bi se korigovali uočeni postojeći problemi – što nije prihvaćeno iz sledećih razloga: izmene bi bile necelishodne i ne bi na adekvatan i kompletan način regulisale predmetnu oblast, jer je neophodno da se

promeni više od 50% teksta zakona koji je na snazi i da se, u skladu sa Jedinostvenim metodološkim pravilima za izradu propisa, donese novi zakon;

3) donošenje novog zakona - ostvarivanje postavljenih ciljeva nije moguće bez odgovarajućeg zakonskog okvira za čiju izradu je neophodno donošenje novog zakona u ovoj oblasti koji bi usvojio nova, savremenija zakonska rešenja iz iste.

4. Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema?

Donošenje Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima je najbolje rešenje jer se njime na sistematičan i celovit način, uz poštovanje načela pravne sigurnosti uređuje ova materija.

5. Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Rešenja predložena ovim Predlogom zakona će uticati na sledeće identifikovane subjekte regulacije prema navedenim kategorijama:

- Državni organi koji direktno sprovode Zakon;
- Privredni subjekti;
- Mala i srednja preduzeća;
- Državni organi čija nadležnost ima reperkusije usled primene predloženog zakona;
- Pravna lica – investitori;
- Pravna lica – projektne organizacije;
- Pravna lica – izvođačka preduzeća;
- Fizička lica;

Takođe se može izvršiti podela subjekata prema efektima primene Predloga zakona na: subjekte sa direktnim efektima primene Zakona i subjekte sa indirektnim efektima primene Zakona.

Ovim zakonom će se obezbediti pravna sigurnost svih navedenih subjekata, kao i pravnih i fizičkih lica, koja obavljaju poslove proizvodnje, prerade, skladištenja, držanja i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, kao što je zagarantovana efikasnost rada državnog organa u sprovođenju nadzora u ovoj oblasti.

Unapređenjem ove oblasti, kroz donošenje ovog zakona, mogu se privući strane investicije koje bi imale pozitivan efekat na privredu i građane u celini.

6. Kakve troškove će primena zakona izazvati građanima i privredi, a naročito malim i srednjim preduzećima?

Troškovi kao posledica primene predloženog zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima se mogu predvideti kao:

- Republički administrativni troškovi predviđeni Zakonom o republičkim administrativnim taksama („Službeni glasnik RS“, br. 43/03 , 51/03 - ispravka, 53/04 - dr. propis, 42/05 - dr. propis, 61/05 , 101/05 - dr. zakon, 42/06 - dr.

propis, 47/07 - dr. propis, 54/08 - dr. propis, 5/09 , 54/09 , 35/10 - dr. propis, 50/11 , 70/11 - dr. propis, 55/12 - dr. propis, 93/12 , 47/13 - dr. propis i 65/13 - dr. propis) za izdavanje Rešenja iz oblasti zaštite od požara koje se odnosi na odobrenje za lokaciju objekata za proizvodnju, preradu i uskladištavanje zapaljivih tečnosti i gasova (skladišta, magacini i rezervoari, naftovodi i gasovodi, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila) i magacina za smeštaj eksplozivnih materija,

- Republički administrativni troškovi predviđeni Zakonom o republičkim administrativnim taksama za izdavanje Rešenja iz oblasti zaštite od požara koje se odnosi na odobrenje – davanje saglasnosti na tehničku dokumentaciju za objekte za proizvodnju, preradu i uskladištavanje zapaljivih tečnosti i gasova (skladišta, magacini i rezervoari, naftovodi i gasovodi, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila) i magacina za smeštaj eksplozivnih materija,
- Republički administrativni troškovi predviđeni Zakonom o republičkim administrativnim taksama za izdavanje Rešenja iz oblasti zaštite od požara koje se odnosi na tehnički prijem objekata za proizvodnju, preradu i uskladištavanje zapaljivih tečnosti i gasova (skladišta, magacini i rezervoari, naftovodi i gasovodi, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila) i magacina za smeštaj eksplozivnih materija,
- Republički administrativni troškovi predviđeni Zakonom o republičkim administrativnim taksama za izdavanje Rešenja iz oblasti zaštite od požara koje se odnosi na tehnički prijem instalacija i uređaja u objektima za proizvodnju, preradu i uskladištavanje zapaljivih tečnosti i gasova (skladišta, magacini i rezervoari, naftovodi i gasovodi, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila) i magacina za smeštaj eksplozivnih materija.

Izdavanje Rešenja iz oblasti zaštite od požara za odobrenje lokacije, davanje saglasnosti na tehničku dokumentaciju i vršenje tehničkog pregleda objekata za proizvodnju, preradu i uskladištavanje zapaljivih tečnosti i gasova (skladišta, magacini i rezervoari, naftovodi i gasovodi, stanice za snabdevanje gorivom motornih vozila) i magacina za smeštaj eksplozivnih materija, propisano je i Zakonom o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima („Službeni glasnik SRS“, br. 44/77, 45/85 i 18/89 i „Službeni glasnik RS“, br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) koji je trenutno na snazi, pa primena Predloga zakona neće iziskivati dodatne troškove.

7. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Nije moguće precizno iskazati nominalne iznose troškova koji su posledica primene ovog Predloga zakona, s obzirom da su definisani samo administrativni troškovi kroz Zakon o republičkim administrativnim taksama, dok su ostali troškovi uređeni trenutnim poslovnim politikama pravnih lica zastupljenih na tržištu.

Koristi od primene ovog Predloga zakona su višestruke, a bazična je stvaranje bezbednosnih uslova u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija, za postavljanje, izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i sanaciju, kao i prilikom korišćenja postrojenja i objekata za proizvodnju, preradu, skladištenje, držanje i promet zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova, kao i sprovođenje nadzora nad ovim merama. Stvaranjem pomenutih bezbednosnih uslova se vrši

prevencija nastanka požara, eksplozija, koji mogu potencijalno da prerastu u katastrofe velikih razmera, imajući u vidu da se radi o izuzetno zapaljivim materijama.

Ostale koristi se ogledaju kroz efikasniji rad državnih organa i njihovu bolju međusobnu saradnju, usaglašavanje sa važećim tehničkim propisima, usklađenost sa međunarodnim standardima, kao i direktivama Evropske unije, ubrzavanje postupaka koji se odnose na pribavljanje odobrenja lokacije i saglasnosti na tehničku dokumentaciju za objekte u kojima se proizvode, prerađuju, skladište, drže zapaljive i gorive tečnosti i zapaljivi gasovi, kao i ubrzavanje postupaka sprovođenja nadzora nad ovim merama.

Iz gore navedenog očigledno je da se ni očekivani pozitivni efekti, kao ni troškovi koji su posledica primene ovog Predloga zakona, ne mogu definisati merljivim novčanim iznosima.

Pozitivni efekti koji se postižu donošenjem Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima opravdavaju troškove koji će nastati u njegovoj primeni, jer imaju za cilj povećanje bezbednosti lica i imovine sa aspekta zaštite od požara i eksplozija.

8. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija?

Imajući u vidu predmet regulisanja Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima kroz koji se uspostavlja jasan sistem prevencije od nastajanja i širenja požara i eksplozija i gašenja požara, kao i sprovođenje nadzora nad istim, uslovi u kojima postoji razvijen sistem zaštite i sigurnosti su vrlo afirmativni za različite privredne aktivnosti, odnosno stvaranje novih privrednih subjekata i održavanje tržišne konkurencije.

Predložena zakonska rešenja imaju pozitivan efekat u smislu povećanja broja privrednih subjekata na tržištu koje pokriva ovu oblast, što će dovesti do veće konkurencije u oblasti pružanja usluga, kao i proizvodnje i ugradnje opreme za primenu mera ovog Predloga zakona.

Primenom ovog zakona očekuje se značajno povećanje broja novih inostranih privrednih subjekata u ovoj oblasti, s obzirom da je Predlog zakona usklađen sa međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom.

9. Da li su zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

U skladu sa Poslovnikom Vlade, Ministarstvo unutrašnjih poslova je organizovalo javnu raspravu i pozvalo sve građane, stručnu javnost i sve druge zainteresovane strane da dostave svoje sugestije i primedbe na predlog Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima, a opravdane sugestije i primedbe su unete u navedeni Predlog zakona.

Odbor za pravni sistem i državne organe je na sednici održanoj 18.09.2014. godine, odobrio sprovođenje javne rasprave o Predlogu zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima i usvojio Program javne rasprave saglasno kojem je Ministarstvo unutrašnjih poslova sprovelo javno raspravu.

Privredna komora Srbije – Udruženje za hemijsku, farmaceutsku i gumarsku industriju i industriju nemetala i Udruženje za privatno obezbeđenje je na inicijativu Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, Sektora za vanredne situacije, organizovala javnu raspravu o Predlogu zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i

zapaljivim gasovima, koja je sprovedena u periodu od 7. do 24. oktobra 2014. godine, a tekst Predloga zakona bio je postavljen na internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova i na portalu e-uprave.

Tekst predloga zakona predstavljen je na javnim raspravama koje su organizovane u regionalnim privrednim komorama, i to u RPK Kragujevac 7.10.2014. godine, PK Vojvodine u Novom Sadu 10.10.2014. godine, u RPK Niš 15.10.2014. godine i u PK Srbije u Beogradu 24.10.2014. godine.

Javnim raspravama je prisustvovao veliki broj privrednika iz hemijske i farmaceutske industrije, saobraćaja, energetike, građevine, zaštite od požara, privatne bezbednosti, predstavnici lokalne samouprave i državnih organa, kao i drugi zainteresovani subjekti, predstavnici državnih organa, nevladin sektor, eminentni stručnjaci u ovoj oblasti.

Tokom vođenja javnih rasprava posebno je istaknuto uvođenje novog pojma označenog kao „goriva tečnost“, koji nije usklađen sa Zakonom o hemikalijama i ukazano je na potrebu i razloge za ovom vrstom odstupanja, kako bi se postigao najmanje isti ili veći nivo bezbednosti i uspostavila mogućnost kontrole i nadzora prilikom postavljanja, izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije i korišćenja postrojenja i objekata za skladištenje, držanje i promet gorivih tečnosti, nad kojima se vršio nadzor i po starom, još uvek važećem zakonu.

U delu Predloga zakona kojim je propisano vršenje obuke za lica koja rukuju opasnim materijama, privredna društva su ukazala na potrebu za preciznijim definisanjem broja lica i vrste obuke koju je potrebno sprovesti, sa posebnim osvrtom na obuke lica koja rukuju hemikalijama, a koje su propisane drugim zakonom.

Posebno je istaknuto da je veliki broj zaposlenih radnika na stanicama za snabdevanje gorivom motornih vozila zaposlen na osnovu ugovora o delu, ali je pojašnjeno da način zapošljavanja ne sme imati uticaja na bezbednost ljudi i imovine i da lica koja obavljaju poslove skladištenja, proizvodnje i prometa zapaljivih i gorivih tečnosti i zapaljivih gasova moraju pohađati posebnu obuku.

Takođe je, od strane privrednih subjekata, ukazano da bi bilo pogodno predvideti opštu edukaciju u osnovnim i srednjim školama, posebno u oblasti rukovanja opasnim materijama, ali je pojašnjeno da je Zakonom o zaštiti od požara predviđena obaveza utvrđivanja programa edukacije o zaštiti od požara u školskim i predškolskim ustanovama, pa će tim zakonom i ta oblast biti regulisana.

Od strane jedne projektantske kuće, a u vezi sadržine i načina izrade Elaborata za odobrenje lokacije, predloženo je uvođenje još jednog ovlašćenja za pravno lice koje ga izrađuje, što je praktično nemoguće sprovesti u ovom trenutku, jer bi zahtevalo uvođenje posebne metodologije izrade istog i donošenja dodatnih podzakonskih akata.

S obzirom da je ovim Predlogom zakona po prvi put propisana obaveza izrade Analiza o zonama opasnosti, postavljana su pitanja koja se odnose na obaveznost izrade ove analize i kompetenciju pravnih lica koja mogu da je izrađuju. Ukazano je da je odredbama Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS“ br. 111/09 i 20/15), kao i pravilnicima koji bliže uređuju oblast izdavanja licenci fizičkim i pravnim licima, predviđeno izdavanje i oduzimanje licenci za izradu Analiza o zonama opasnosti.

Vezano za upotrebljenu ambalažu, koja je obrađena u članu 24. Predloga zakona, od strane učesnika je naglašeno da je način obeležavanja i postupanje sa upotrebljenom ambalažom predmet uređenja drugog zakona. Međutim, pojašnjeno je da sadržina ovog člana nije u suprotnosti sa odredbama drugih zakona, ali bliže

uređuje način čuvanja ambalaže u kojoj su držane zapaljive i gorive tečnosti tokom procesa proizvodnje.

Pojedina pravna lica su smatrala da je ovim zakonom potrebno malo detaljnije urediti oblast transporta ovih materija, posebno u poštanskom transportu, ali je ukazano da promet i transport materija nije predmet ovog, već drugog zakona.

Posebno je od strane privrednih subjekata istaknuto da je predviđeni rok od 4 (četiri) godine za donošenje podzakonskih akata ovog zakona predugačak, uzimajući u obzir zastarelost propisa u ovoj oblasti. U skladu sa tim, odlučeno je da rok za donošenje podzakonskih akata ovog zakona bude 2 (dve) godine.

Posebno je postavljeno pitanje vezano za izmenu propisa kojim je uređena izgradnja stanica za snabdevanje gorivom motornih vozila, jer je posebno izražena potreba za izgradnjom stanica za snabdevanje gorivom malih motornih plovila. Napomenuto je da će to biti regulisano izmenom i usklađivanjem postojećih tehničkih propisa.

U oblasti sprovođenja inspekciskog nadzora, ukazano je na potrebu stvaranja zakonskog osnova kojim se zabranjuje korišćenje skladišta gasa, opreme, instalacija i uređaja koji ne ispunjavaju zahteve definisane zakonom i tehničkim propisima, kao i definisanje uslova i načina za osposobljavanje lica koja obavljaju poslove u zonama opasnosti. U skladu sa tim, delimično su usvojeni predlozi i ugrađeni u Predlog zakona.

Svi predlozi i sugestije sa javnih rasprava koji su bili usmereni na poboljšanje predloženog teksta Predloga zakona i koji su u duhu koncepta na kojima se isti zasniiva, su posebno razmotreni nakon dostavljanja svih primedbi i ugrađeni u tekst Predloga zakona.

10. Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Tokom primene Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima preduzeće se sledeće zakonodavne, upravne i upravno nadzorne mere

- Donošenje podzakonskih propisa i drugih opštih akata iz ove oblasti, kao i njihova implementacija;
- Usaglašavanja sa propisima EU;
- Usklađivanje sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09 i 20/15);
- Usklađivanje sa Zakonom o hemikalijama („Službeni glasnik RS“, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12);
- Usklađivanje sa Pravilnikom o polaganju stručnog ispita i uslovima za dobijanje licence i ovlašćenja za izradu glavnog projekta zaštite od požara i posebnih sistema i mera zaštite od požara („Službeni glasnik RS”, broj 21/12);
- Usklađivanje sa Zakonom o prekršajima („Službeni glasnik RS”, broj 65/13);
- Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega, koji vrši ministarstvo kao nadležni organ, preko inspektora u okviru delokruga utvrđenog zakonom. Ukoliko nadležni organ pri vršenju nadzora utvrdi da nisu ispoštovane odredbe zakona, on će pokrenuti prekršajni postupak i naložiće mere za njihovo otklanjanje, a ako utvrdi da nisu izvršene naložene mere takođe će pokrenuti prekršajni postupak. U slučaju da nadležni organ, pri vršenju nadzora, utvrdi da se ne

sprovode odredbe zakona i propisa, a koje su u nadležnosti drugih organa, dužan je da o tome odmah obavesti drugi nadležni organ.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
Obrađivač: Ministarstvo unutrašnjih poslova

2. Naziv propisa

Predlog zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima
Draft Law on flammable and combustible liquids and flammable gases

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS“, broj 83/08), (u daljem tekstu: Sporazum) i odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS“, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum).

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa:

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njihovih država članica i Prelazni sporazum ne sadrže odredbu koja se odnosi na normativnu sadržinu Predloga zakona.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma Prelaznog sporazuma:

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma:

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno ne ispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma:

d) Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju:

- Nacionalnom programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske Unije predviđeno je donošenje Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima u okviru poglavlja 3. Sposobnost preuzimanja obaveza iz članstva u EU, potpoglavlje 3.27. Životna sredina, deo 3.27.12 Civilna zaštita.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

a) Navođenje primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima:

- Nisu primenljivi – ne postoji odredba primarnih izvora prava EU sa kojim se Predlog zakona može uporediti radi utvrđivanja stepena njegove usklađenosti.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima:

- Nisu primenljivi – ne postoji sekundarni izvor prava EU sa kojim bi se propis mogao uporediti radi utvrđivanja stepena njegove usklađenosti

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima:

- Neprimenljiv - Predlog zakona nije u kontekstu sekundarnih izvora prava Evropske Unije i nema usklađenost sa njima.

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost:

- Razlozi su u nacionalnoj praksi i nisu precizno usklađeni sa pravnim tekovinama Evropske Unije. Delimična usklađenost Predloga ovog propisa je ostvarena kroz definicije sa Zakonom o hemikalijama („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12).

- Ovim zakonom uređuju se bezbedonosni uslovi u pogledu primene mera zaštite od požara i eksplozija prilikom izgradnje i korišćenja postrojenja i objekata sa zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima. S obzirom da ova oblast nije uređena na jedinstven način u zemljama članicama EU, ne postoji izvor prava EU sa kojim se ovaj predlog propisa može uporediti. Donošenjem ovog propisa ukida se stari propis i postiže se posredna usklađenost u oblasti prometa hemikalijama kroz Zakonom o hemikalijama („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12).

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije:

- S obzirom da ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi utvrđivanja stepena njegove usklađenosti, rok nije ni određen.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost konstatovati tu činjenicu.

- Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su gore navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

- Ne.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Predlog zakona nije preveden na službeni jezik EU.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o Usklađenosti:

- Nije bilo konsultanata u izradi navedenog Predloga zakona.